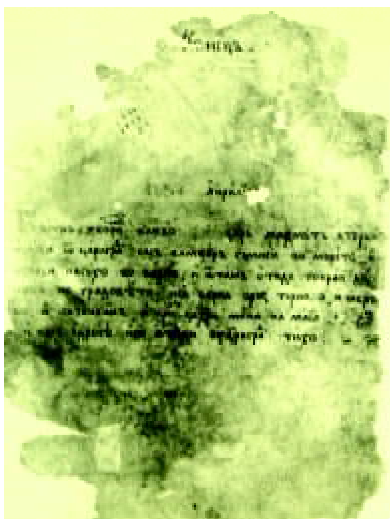

Приложение

ПРИНОСЪТ НА СТАРА ЗАГОРА В ОПАЗВАНЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ВЪЗРОЖДЕНСКА КНИЖНИНА

“Камень на святата православна въсточна католическа вера”. Святите иконы, що ся намират в святата католическа църква, има си началото и основанието в Божествените писания. Часть първа. Неизвестна книга без издателски данни.

Ръкописна страница от 1837 г. на тъй наречения “Старозагорски препис” на “История славеноболгарская” от ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ - първият изразител на порасналото самочувствие на българина и идеологът на националноосвободителното ни движение.

ПЪРВОСТРОИТЕЛИ НА НАШАТА ЕЗИКОВА И НАЦИОНАЛНА КУЛТУРА

СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ

Вдъхновен следovníк на Паисий, ревностен народен будител - общественик и разпространнител на просвета и знания. В езика му още не се забелязват никакви установени норми и правила. Народното и черковнославянското начало образуват пъстра смесица, в която могат да се намерят основите на всички по-сетнешни езикови школи.

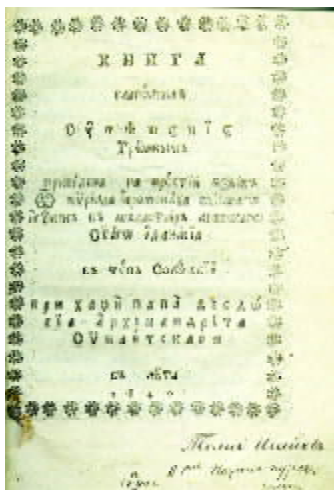
Първо издание на
“Кириакодромион, сиреч
Неделник поучение”, 1806 г. –
написан “на болгарский
простий язык от смиренного
Вратчанскаго епископа
Софрониа к разумению
простому народу”.

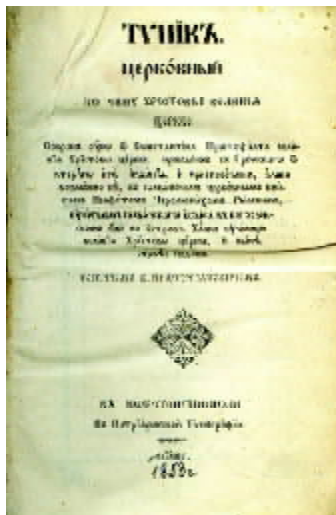
ЙОАКИМ КЪРЧОВСКИ - във всяка от четирите си религиозно-нравствени книги изтъква, че е написана на “простейший язык болгарский, ползувания ради простейших человек и некнижных”.

“Различна поучителна наставления” – Една от книгите на Йоаким Кърчовски, издадена в Будапеща през 1819 г.

КИРИЛ ПЕЙЧИНОВИЧ в двете си религиозно-нравствени книги също счита за нужно да подчертае, че книгите са написани на *“препростейним и некнижим языком болгарским”*.

“Книга глаголемая оутешение грешним” – втората книга на Кирил Пейчинович, издадена в Солун през 1840 г.

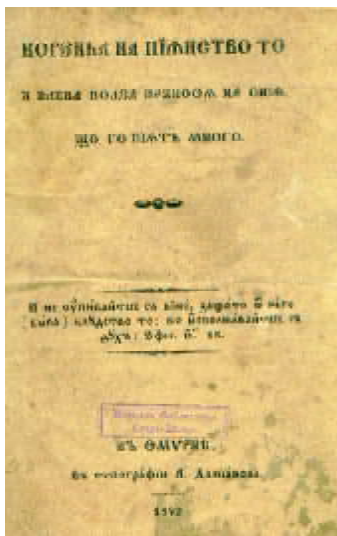
“Типикъ церковный по чину Христови Великия Церкви”. Издаден в Константинопол през 1853 г. в превод на **НЕОФИТ РИЛСКИ** – един от основоположниците на славянобългарската езикова школа, която застава на еволюционни позиции, признавайки правата на живата народна реч.

Един от малцината радетели на черковнославянската езикова школа е **ХРИСТАКИ ПАВЛОВИЧ**.

„Канон молебнии ко святому священномученику Харалампию во время мора поемий” от Христаки Павлович е издадена в Букурещ през 1841 г.

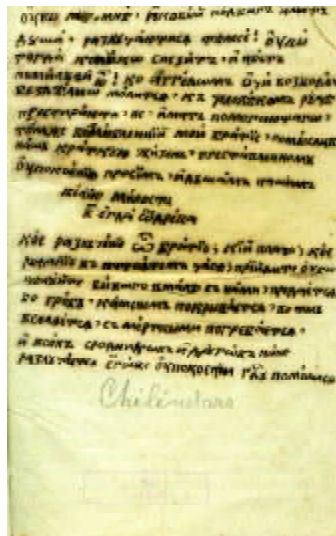

Старозагорецът **ЗАХАРИЙ КНЯЖЕСКИ** е от българите, заслужено спечелили името народен будител. Просветното и културното издигане на българския народ е смисъл на живота му. Името му завинаги е свързано с девическото образование в България. Пионер е на библиотечното дело. Като книжовник оставя изследвания и книги в областта на етнографията, историята, медицината и селското стопанство.

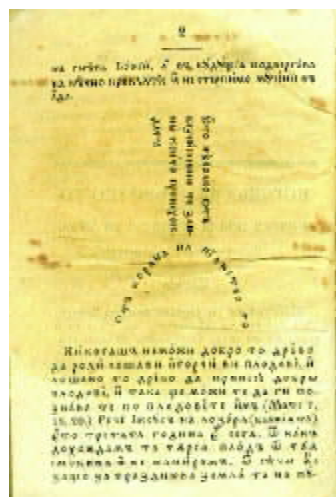

Заглавна страница на **“Кореня на пиянството и каква полза принося на ония, що го пият много”** - издадена през 1842 г. Превод на Захарий Княжески от протестантската брошура “The tree of intemperance and the tree of temperance”.

“Дървото на невъздържанието” от с. 2 на същата книга. Едно неочаквано съвременно формулиране на проблема, визуализирано със средствата на тогавашното книгопечатане.

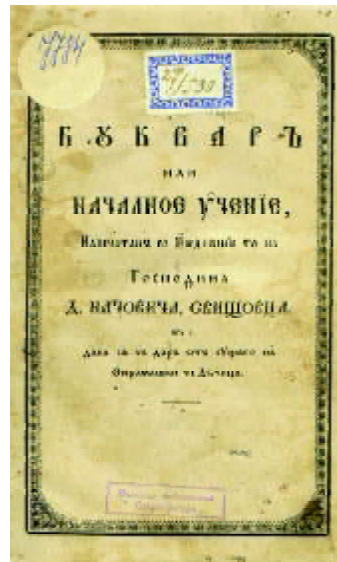
Ръкописна приписка след заглавната страница на същата книга.

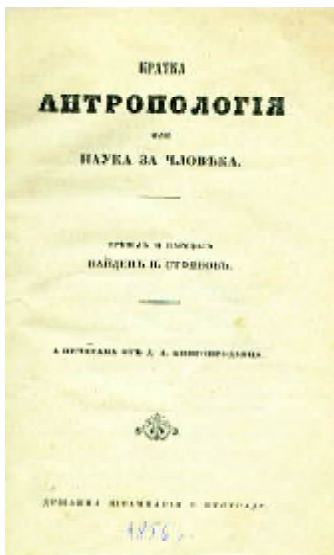
ПРОСВЕТАТА – В ОСНОВАТА НА ОБЩЕСТВЕННОТО РАЗВИТИЕ

„Общо землеописание вкратце за всичката земя”. Издадено в Смирна, 1843. Превод на **КОНСТАНТИН ФОТИНОВ** - първият български педагог, които въвежда в обучението взаимоучителната метода.

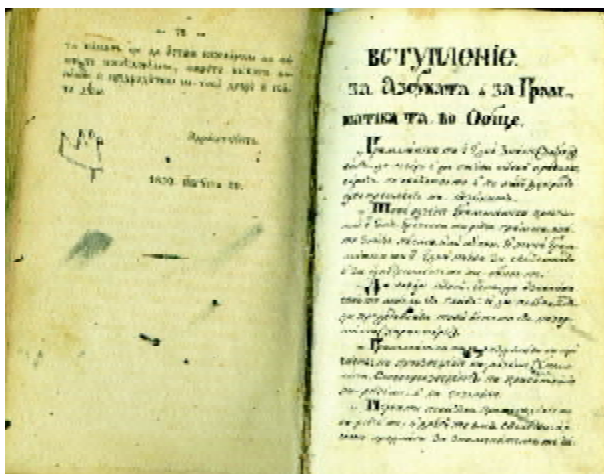

„Буквар или Начално учение, с разни и полезни наставлениями за человеческий живот” от **ТОДОР ХРУЛЕВ**, издаден през 1850 г.

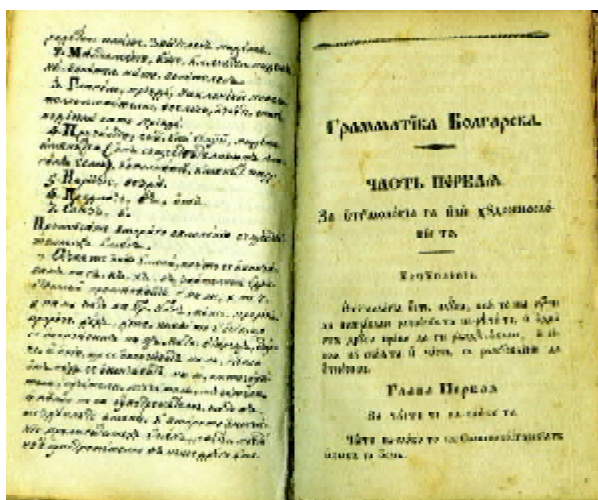

„Кратка антропология или наука за човека”, преведена от **НАЙДЕН СТОЯНОВ** и издадена в Белград през 1856 г.

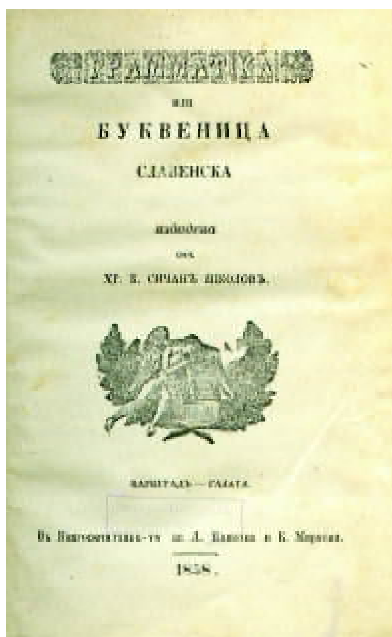
Първият уредник и учител в Габровското училище **НЕОФИТ РИЛСКИ** - изучавал в Букурещ взаимоучителната метода, превежда на български таблиците, по които се води обучението, подготвя първите учебници и по-специално своята **“Болгарска граматика”**, отпечатана в Сърбия, 1835 г.

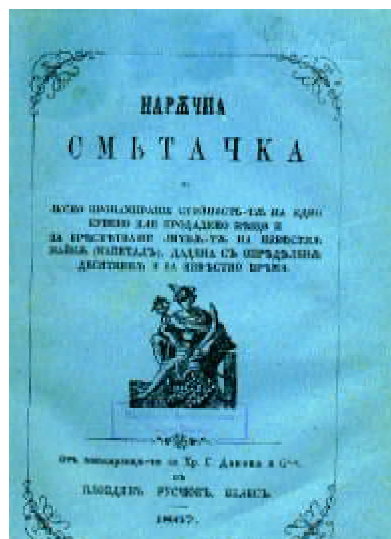
Екземплярът е любопитен с това, че към увода на **“Болгарска граматика”** от Неофит Рилски е добавен ръкописен препис **“Вступление за азбуката и за граматиката во Обще”**. Според Атанас Илиев преписът е направен от Захари Круша (Захари Попхристов Икономович Круша) – ученик на Неофит Рилски.

Край на ръкописно добавения текст към **“Болгарска граматика”**.

„Грамматика или буквеница славенска” от ХРИСТОДУЛ СИЧАН-НИКОЛОВ. Издадена в Цариград – Галата през 1858 г.

„Наръчна сметачка” от ХРИСТО ДАНОВ, издадена през 1867 г.

”Голяма българска читанка или Втората част на българскиятъ букваръ”, издадена в Цариград през 1868 г. от КУЗМАН ШАПКАРЕВ.

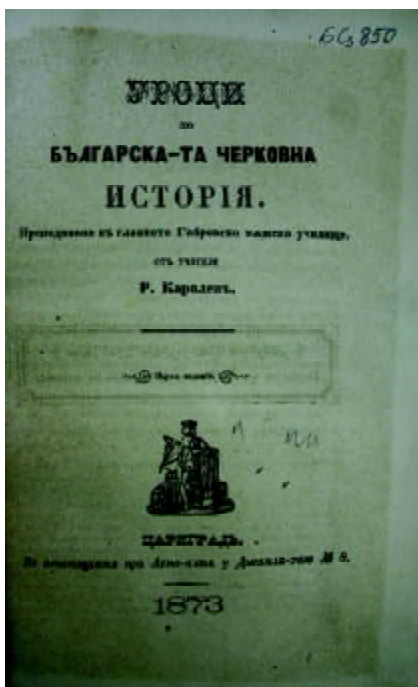
ВЪЗРОЖДЕНСКИЯТ ДУХОВЕН ИДЕАЛ И БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКВА

„Православное оучение или Сокращенно христианско богословие”. Издадена в Цариград през 1844 г. в превод на **ИЛАРИОН МАКАРИОПОЛСКИ** – един от водачите на борбата за българска независима църква. Заедно с Неофит Бозвели изготвят първите програмни документи на църковнонационалното ни движение.

„Писма за службата божия в православната църква”, преведена от сръбски език от учителя **ИВАН С. ВЛАДИКИН** и отпечатана в Белград през 1858 г.

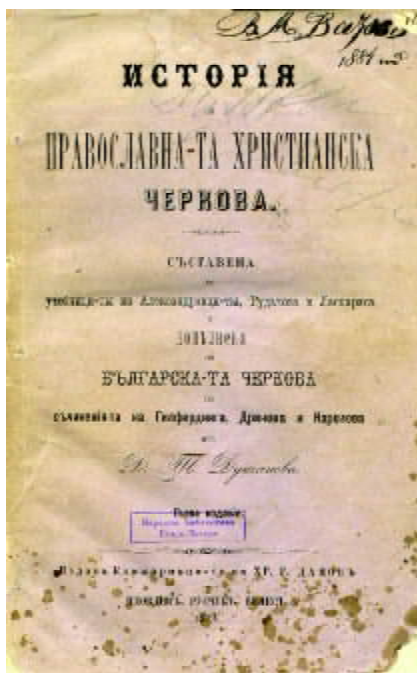
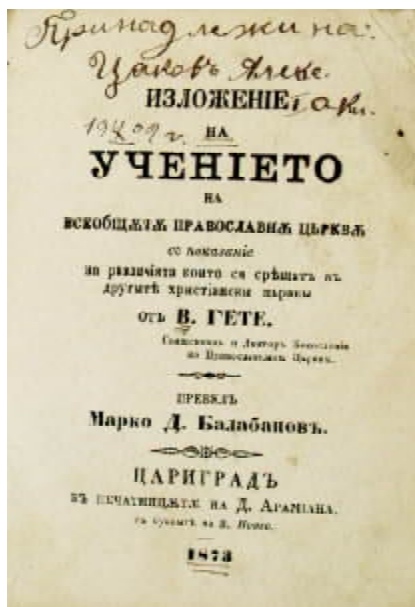

„Уроци по българската черковна история” от учителя в Главното габровско мъжко училище **РАЧО КАРОВЕВ**, издадена в Цариград през 1873 г.

„Собрание церковнаго последования оупотребления ради божественнихъ церквей и христілюбиваго исполненія”. Часть первая, осмогласник - от **ТАДЕЙ ДИТЧИЯН**. Издадена в Цариград, 1867 г.

„Изложение на учението на Всеобщата православна църква с показание на различията, които ся срещат в другите християнски църкви от В. Гете“. Издадена в Цариград през 1873 г. Преведена от френски език от **МАРКО Д. БАЛАБАНОВ** – адвокат и журналист с европейско образование, дейно участвал в църковнонационалната борба, а след Освобождението – един от първите български министри.

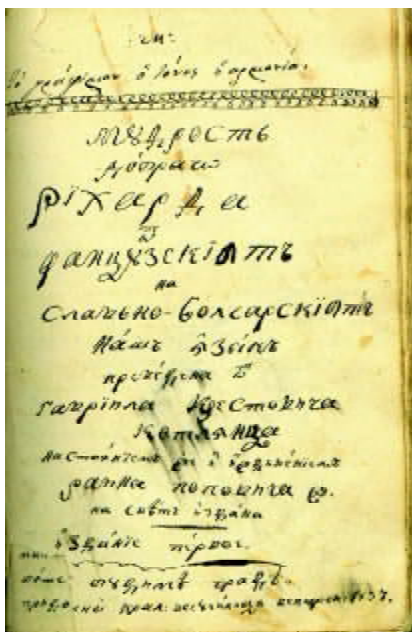

„История за православната християнска черква“ от казанлъчанина **ДИМИТЪР ДУШАНОВ**, издадена в Пловдив през 1874 г.

ПРЕВОДНА И АВТОРСКА ХУДОЖЕСТВЕНА ЛИТЕРАТУРА

“Мудрость добраго
Рихарда”. Превод на
ГАВРИЛ КРЪСТЕВИЧ.
Издадена в
“Будиме граде”, 1837.

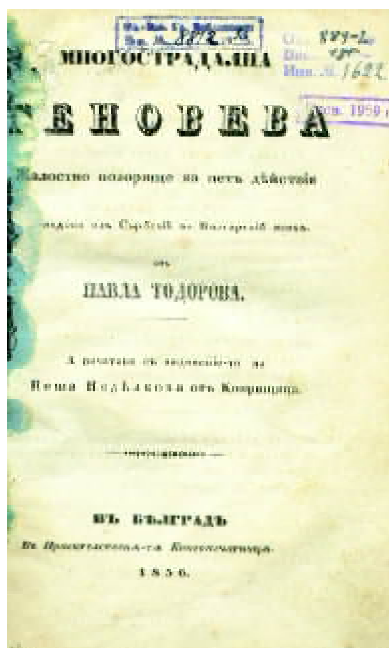

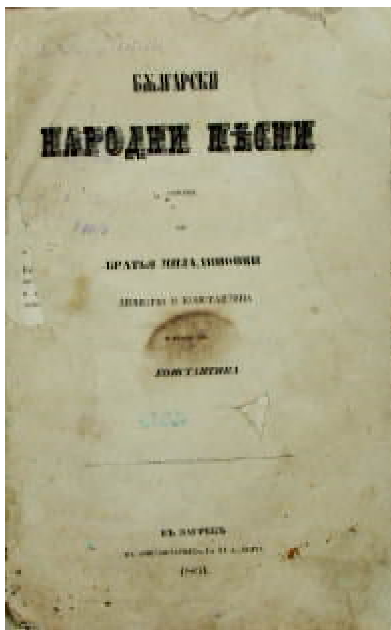
Ръкописен препис на същата
книга. Направен около 1848 г.
от калугерица **ГЛИГЕРИЯ** от
манастир Св. Св.
Петър и Павел.

“Белисариј. Представление на две действия”, преведена от котленца **ЗАХАРИ СИМЕОНОВ**, издадена в Цариград през 1844 г. с иждивението на котленца Матей Х. Драганов по настояване на сина му Драганчо.

“Многострадална Геновева. Жалостно позорище на пет действия”, преведена от **ПАВЕЛ ТОДОРОВ** и отпечатана в Белград през 1856 г.

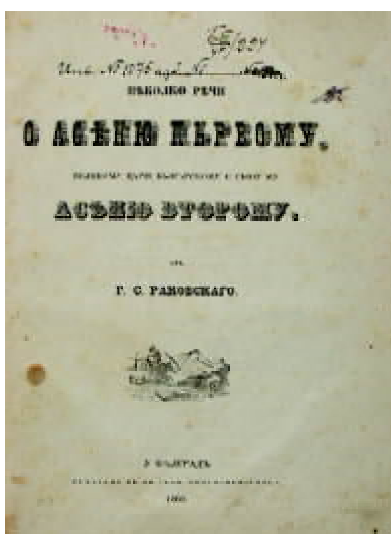

Сборникът „**Български народни песни**” на братя **МИЛАДИНОВИ**, издаден в Загреб през 1861 г.

„**Българска гъсла**”. Издадена с изживението на **СПАС ЗАФИРОВ** и **Ц. ЖЕЛЕВ** в Цариград, 1857 г.

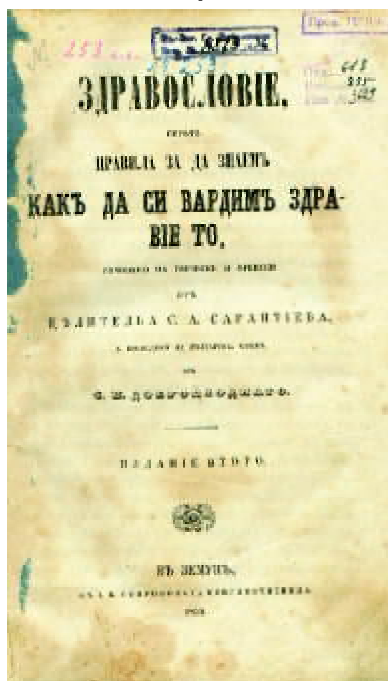

„**Няколко речи о Асеню първому, великому царю българскому и сину ему Асеню второму**” от **ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ**. Белград, 1860 г.

ПРАКТИЧЕСКИТЕ НУЖДИ И ИДЕИТЕ, ВЪЛНУВАЩИ ВЪЗРОЖДЕНСКАТА ОБЩЕСТВЕНОСТ

Второ издание на
„Здравословие, сиреч
правила, за да знаем как да
си вардим здравието”.

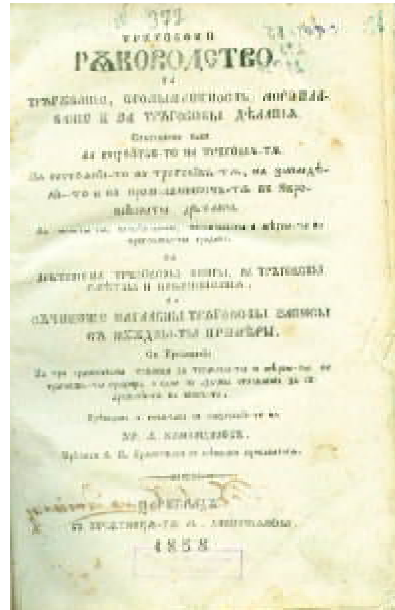
Преведена от САВА
ДОБРОПЛОДНИ и издадена в
Земун през 1853 г.

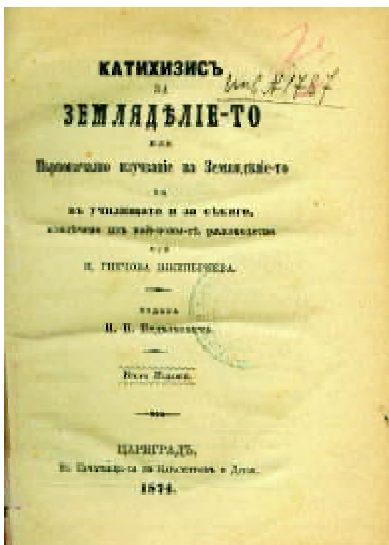
„Готварска книга или
наставления за всякакви
гозби според както ги правят
в Цариград и разни домашни
справи” от ПЕТКО РАЧОВ
СЛАВЕЙКОВ. Цариград, 1870 г.

“Млада майка”. Превод на **ЙОАКИМ ГРУЕВ**. Издадена от книжарницата на Хр. Г. Данов и сие през 1874 г.

“Търговско ръководство за тръгувание, промишленост, мореплавание и за търговски делания”. Превод на **АНАСТАС ГРАНИТСКИ** “с няколко прибавления”. Печатана в Цариград, в печатницата Т. Дивитчиянова, 1858 г.

Второ издание на “Катихизис за земляделието или първоначално изучаване на земляделието за в училищата и за секиго, извлечено из първоначално изучаване на земляделието” от **ЦАНИ ГИНЧЕВ ШКИПЪРНЕВ**. Издадена в Цариград, 1874 г.

